

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Перший проректор

С. М. Набока

«21» червня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ФІЛОСОФІЯ

(найменування навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(вказати рівень вищої освіти)

спеціальності 232 Соціальне забезпечення

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Соціальне забезпечення

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробники:

Алієва О.Г., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Свіденська Г.М., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Дьяковська Г.О., кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Робоча навчальна програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Протокол № 9 від 16.06.2022 р.

Завідувач кафедри

докт.ф.н, проф.Федь В.А.

Погоджено групою забезпечення спеціальності 232 Соціальне забезпечення за освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення»

Керівник групи забезпечення - Коношенко С.В., доктор педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи – професор кафедри соціальної роботи.

Керівник групи забезпечення

Коношенко С.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження Вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р., протокол №9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	2-й	2-й
	Семестр	
	3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4, самостійної роботи здобувачів– 12	Лекції	
	32 год.	6 год.
	Практичні	
	32 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	–	–
	86 год.	138 год.
Вид контролю: екзамен		

Метою вивчення навчальної дисципліни «Філософія» є забезпечення глибокого засвоєння специфіки філософського осягнення дійсності, високої світоглядної, методологічної та логічної культури здобувачів, спрямування їх на самостійні роздуми над найважливішими філософськими питаннями.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання, результатів навчання, методів навчання, методів контролю з обов'язкової навчальної дисципліни
«Філософія»**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи навчання	Методи контролю
<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>СК 1. Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави.</p>	<p>ПРН 2. Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення</p>	<p>Словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-прес-конференції, лекції-провокації, лекції-дискусії, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); бінарні лекції, Практичні методи: практичні заняття, дискусії, робота в малих групах, робота в парах, аналітичні звіти; Наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації</p>	<p>Вступний контроль: співбесіда, відповіді на запитання.</p> <p>Поточний контроль: опитування, оцінювання виконання та захисту індивідуальних і групових завдань, оцінювання виступів на практичних заняттях, колоквиум, тестування; аналіз продуктів діяльності (блок-схем, кросвордів, тощо). наскрізні та командні проекти; розгляд аналітичних звітів, рефератів, есе; презентації, виступи на наукових заходах, творчі завдання, інші види</p> <p>Підсумковий контроль: іспит</p>

Розділ II.												
Теорія філософії.												
Тема 7. Загальні особливості та представники української філософії.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 8. Проблема буття в історико-філософському окресленні	2	-	2	-	-	-	2	-	2	-	-	-
Тема 9. Поняття пізнання та його види.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Проблематичність людського буття.	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Закони і основні принципи діалектики.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Людина і суспільство: основні аспекти співвідношення.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Історичний процес як реальність.	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	32	-	32	-	-	-	6	-	6	-	-	-

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	зокрема					усього	зокрема				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1												
Історія філософії.												
Тема 1. Особливості становища людини у світі та необхідність її самовизначення.	7	-	-	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Тема 2. Визначення філософської парадигми.	6	-	-	-	-	6	9	-	-	-	-	9

Тема 3. Головні ідеї патристики і схоластики.	5	-	-	-	-	5	11	-	-	-	-	11
Тема 4. Головні ідеї і представники філософії епохи Відродження.	5	-	-	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 5. Проблема методу у філософії Нового часу.	5	-	-	-	-	5	10	-	-	-	-	10
Тема 6. Проблема людини у філософії 19-20 ст.	7	-	-	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Розділ II.												
Теорія філософії.												
Тема 7. Життя та філософська діяльність Г.Сковороди.	8	-	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 8. Фундаментальне значення проблеми буття для філософії.	8	-	-	-	-	8	10	-	-	-	-	10
Тема 9. Людина і пізнання.	7	-	-	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 10. Життя, буття та існування: сутність та співвідношення понять.	6	-	-	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 11. Історичні типи діалектики. Категорії діалектики.	8	-	-	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 12. Суспільство як система, основні підходи до його визначення.	7	-	-	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 13. Моделі історичного процесу.	7	-	-	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Усього годин	86	-	-	-	-	86	138	-	-	-	-	138

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Д.ф.	З.ф.
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві.	3	2
2	Парадигми давньої і середньовічної філософії.	3	2
3	Західноєвропейська філософія епохи Відродження.	4	-
4	Західноєвропейська філософія Нового часу.	3	-
5	Некласична філософія.	3	-
6	Гуманістичний пафос вітчизняної філософії	2	-
7	Філософське вчення про буття (онтологія).	2	2
8	Філософія пізнання (гносеологія).	2	-
9	Свідомість.	2	-
10	Філософська антропологія.	2	-
11	Діалектика як методологія наукового пізнання.	2	-
12	Суспільство у вимірах філософського аналізу.	2	-
13	Філософія історії.	2	-
	Разом	32	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Д.ф.	З.ф.
1	Особливості історичного виникнення філософії.	2	-
2	Особливості та характерні риси західної та східної філософських парадигм.	2	-
3	Вихідні ідеї середньовічної філософії.	2	-

4	Провідні напрями ренесансної філософії.	4	2
5	Німецька класична філософія: головні ідеї і представники.	4	2
6	Загальні особливості духовних процесів та розвитку філософії 19-20 ст.	2	-
7	Загальні особливості та представники української філософії.	2	-
8	Проблема буття в історико-філософському окресленні.	2	2
9	Поняття пізнання та його види.	2	-
10	Проблематичність людського буття.	4	-
11	Закони і основні принципи діалектики.	2	-
12	Людина і суспільство: основні аспекти співвідношення.	2	-
13	Історичний процес як реальність.	2	-
	Разом	32	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Д.ф.	З.ф.
1	Особливості становища людини у світі та необхідність її самовизначення.	7	10
2	Визначення філософської парадигми.	6	9
3	Головні ідеї патристики і схоластики.	5	11
4	Головні ідеї і представники філософії епохи Відродження.	5	10
5	Проблема методу у філософії Нового часу.	5	10
6	Проблема людини у філософії 19-20 ст.	7	11
7	Життя та філософська діяльність Г.Сковороди.	8	10
8	Фундаментальне значення проблеми буття для філософії.	8	10
9	Людина і пізнання.	7	11

10	Життя, буття та існування: сутність та співвідношення понять.	6	12
11	Історичні типи діалектики. Категорії діалектики.	8	12
12	Суспільство як система, основні підходи до його визначення.	7	11
13	Моделі історичного процесу.	7	11
	Разом	86	138

5. Критерії оцінювання результатів навчання.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для іспитів</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами
(денна форма навчання)**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	0,5	0,3	3	1	4	3
T2	1	0,3	3	1	4	3
T3	1	0,3	2,5	1	4	3
T4	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.5	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.6	0,5	0,3	2,5	1	5	4
T.7	0,5	0,3	3	1	5	4
T.8	0,5	0,3	2,5	1	4	3

T.9	0,5	0,3	2,5	1	5	3
T.10	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.11	0,5	0,3	3	1	5	3
T.12	0,5	0,3	2,5	1	4	3
T.13	1	0,4	3	2	5	4
Разом	8	4	35	14	57	42

**Розподіл балів, що присвоюється здобувачам, із розподілом за темами
(заочна форма навчання)**

Тема	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота	
	Max	Min	Max	Min	Max	Min
T1	2	0,5	3	1	4	3
T2	2	0,5	3	2	5	3
T3	1,5	0,5	3	2	4	2
T4	2	0,5	2	2	5	3
T.5	-	-	2	2	4	2
T.6	2	0,5	2	2	4	3
T.7	-	-	2	2	4	3
T.8	-	-	2	1	4	2
T.9	1,5	0,5	2	2	4	2
T.10	-	-	2	2	4	2
T.11	2	0,5	2	2	4	2
T.12	-	-	2	2	4	2
T.13	2	0,5	3	2	5	3
Разом	15	4	30	24	55	32

6. Засоби діагностики результатів навчання.

Поточний контроль: опитування, виконання і захист робіт, виступи на практичних заняттях, стандартизовані тести, колоквиум індивідуальні та командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань тощо.

Підсумковий контроль: екзамен.

Питання до екзамена

1. Специфіка філософського освоєння дійсності.
2. Філософія як теоретична основа світогляду. Світ філософських роздумів.
3. Основні функції філософії.
4. Основні парадигми стародавньої філософії.
5. Давньоіндійська філософія.
6. Давньокитайська філософія.
7. Людина у філософії стародавнього сходу.
8. Філософія докласичного періоду античності.
9. Проблема буття в античній філософії класичного періоду.
10. Людина і суспільство в античній філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
11. Середньовічна парадигма мислення.
12. Онтологія та гносеологія Середньовіччя.
13. Антропоцентричний характер філософії Відродження. Гуманізм і проблема індивідуальності.
14. Проблема методу у філософії Нового часу (Ф. Бекон, Р. Декарт).
15. І. Кант – дуалізм світу людського буття: природного і морального.
16. Філософія Г. Гегеля.
17. Філософські погляди Л. Фейербаха.
18. Перегляд класичної моделі світорозуміння. Основні риси некласичної філософії.
19. Категоричний імператив І. Канта.
20. Концепція «волі » в некласичній філософії (А. Шопенгауер, Ф. Ніцше).
21. Ідея несвідомого та психоаналіз у філософії З. Фрейда.
22. Історична доля фрейдизму у ХХ ст. (К. Юнг, Е. Фромм).

23. Проблема існування людини в екзистенціальній філософії.
24. Особливості української філософської парадигми.
25. Філософські ідеї Г. Сковороди.
26. Філософія П. Юркевича.
27. Загальна характеристика матеріалізму та основні його форми.
28. Загальна характеристика ідеалізму та основні його форми.
29. Філософський смисл проблеми буття.
30. Зміст і пізнавальне значення субстанції у філософії.
31. Філософська характеристика часу.
32. Філософська характеристика простору.
33. Гносеологічна проблематика в історії філософської думки.
34. Емпіричний та теоретичний рівні пізнання.
35. Наука як соціокультурний феномен. Етика науки.
36. Проблема істини у пізнанні.
37. Діалектика і метафізика. Історичні форми діалектики.
38. Філософський підхід до дослідження мислення.
39. Поняття про дух і душу у філософії.
40. Проблема визначення свідомості в історії філософії.
41. Основні підходи до дослідження свідомості.
42. Філософська антропологія. Проблема людського начала.
43. Філософська концепція людини. Подолання бінарної опозиції духу і тіла.
44. Філософія особистості.
45. Історичні форми і закони діалектики.
46. Основні виміри сутності людини.
47. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, надсвідоме.
48. Заборона на особистість. Індивід як ре презент маси.
49. Відчуження людини у сучасному світі.
50. Буттєвість, свобода і творчість як сутнісні характеристики людини.

7. Рекомендована література

Основна:

1. Гринів О. Нариси з історії філософії. Львів : Світ, 2018. 432 с.
2. Петрушенко В. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. Львів : Львівська політехніка, 2019. 596 с.
3. Хамітов Н. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Київ : КНТ, 2018, 402 с.

4. Філософія: підручник / за ред. Є.Р. Борінштейна. - Одеса: Університет Ушинського, 2021. 350 с.

5. Фюрст М., Тринкс Ю. Філософія / пер. з нім Вахтанга Кебуладзе. Київ : Дух і літера, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського, 2018. 544 с.

Допоміжна:

1. Вінчестер Саймон. Перфекціоністи. Як інженери створили сучасний світ / пер. з англ. Є. Даскал. Харків : Віват, 2019. 448 с.

2. Гьосле В. Кав'ярня мертвих філософів. Київ : Новий Акрополь, 2020. 256 с.

3. Пінкер Стівен. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. Київ : Наш формат, 2019. 560 с.

4. Свааб Дік. Наш творчий мозок / пер. з нім. Святослава Зубченка. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 463 с.

5. Скіннер Кріс. Людина цифрова. Четверта революція в історії людства, яка торкнеться кожного / пер. з англ. Г. Якубовська. Харків : РанокФабула, 2020. 272 с.

6. Скиртач В.М., Алієва О.Г., Мартинов Р.С. Трансформація суб'єкта в клінічному дискурсі філософствування ХХ століття:[моногр.] 2-ге вид., доповн. Слов'янськ: ВЦ «Маторін», 2021.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>

2. Електронна бібліотека “psylib” (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.) <http://www.psylib.kiev.ua>

3. Електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>

4. Баумейстер А. Свобода волі: реальність чи ілюзія?
<https://www.youtube.com/watch?v=7NafybgYvVg&t=1203s>

5. Баумейстер А. Влада ідей та оцінок.
<https://www.youtube.com/watch?v=EBmSynA3GYE>

Енциклопедії і довідники: Короткий довідник з історії філософії.
<http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/dovi.html>

<http://www.slovnyk.org/Ink/dic.html>

Бібліотеки: <http://www.lib.com.ua/>

9. Посилання на дистанційний курс

Філософія <http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/my/>